

ZÁHRADA POÉZIE

Novinkou příbramského vydavatelstva Pistorius & Olšanská je antológia poézie poľského baroka **Záhrada, ale nevypletá**. Fundovane ju zostavila a obdivuhodne pre-

ložila Vlasta Dvořáčková, ktorá pripravila aj autorské portréty. Čerpala z rukopisov a ich opisov, ktoré sa literárnym historikom a kultúrnym inštitúciám doteraz podarilo objaviť a archivovať pre ďalšie generácie. Antológia obsahuje náboženské, filozofické básne, reflexie spoločenských pomerov niekdajšej Republiky Poľskej koruny a Litovského veľkokniežatstva, ale aj mravoučné, lúbočné a roztopašné, rozmarné básne, aké písali Mikołaj Sep Szarzyński, Daniel Naborowski, Jan Andrzej Morsztyn, Wacław Potocki, Wespazjan Kochowski, Zbigniew Morsztyn, Krzysztof Opaliński a prvá poľská poetka Anna Stanisławska. Názov almanachu pochádza z rovnomenného súboru krátkych veršovaných, epigramov podobných frašiek W. Potockého. V jednej z nich sa hovorí o kováčovi, ktorý ukradol statkárovi kobyly. Sudca rozhodol, „aby se za svůj mrzký čin v oprátce pohoupal“, lenže v dedine mali iba tohto kováča, zato kolárov až dvoch. Aby sa však spravodlivosti a právu predsa len učinilo zadosť, odvisol – jeden z kolárov.

Marián Hatala

NAJPREDÁVANEJŠIE KNIHY VO FÍNSKU

1. Seppo Jokinen: **Synovia hnevu** (Vihan sukua)
2. Reijo Mäki: **Indián** (Intiaani)
3. Ulla-Lena Lundbergová: **Marcipánový vojak** (Marsipaanisotilas)
4. Ulla-Lena Lundbergová: **Lad** (Jää)
5. Katja Kalliová: **Iskrivé okamihy** (Säkenöivät hetket)
6. Sofi Oksanenová: **Keď sa stratili hlobice** (Kun kyyhkysset katosivat)
7. Minna Lindgrenová: **Smrť v domove dôchodcov** (Kuolema Ehtoolehossa)
8. Hannu Väisänen: **Strážcovia neba** (Täivaanvartijat)
9. Anneli Kiveläová: **Čudáčka v Katajamäki** (Outo lintu Katajamäellä)
10. Kati Hiekkapelová: **Kolibrik** (Kolibri)

DVAKRÁT O PREKLADE

O divadle sa píše. Aj o preklade sa píše. O prekladaní dramatických textov už menej. Možno aj preto, že táto téma si vyžaduje znalosť prekladateľských metód ako takých i osobnú skúsenosť s cestou textu na javisko. Preto je viac než potešujúce, že Ústav literárnej a umeleckej komunikácie UKF v Nitre vydal nedávno v rámci projektu *Vzdelávanie divadlom* hneď dve publikácie z tejto oblasti.

Ešte v roku 2011 sa na pôde UKF v Nitre uskutočnil druhý ročník podujatia *Tvorivé prekladateľské reflexie*, ktorého program teraz nadobudol tlačenú podobu v zborníku **Preklad a divadlo. Tvorivé prekladateľské reflexie II.** (UKF Nitra 2013). Publikácia, ktorej ambíciou je aspoň sčasti zaplniť biele miesto v slovenskom myslení o divadelnom preklade, umožňuje zerať na problematiku z rozličných hľadísk. Kým úvodný príspevok E. Gromovej zasudzuje slovenský translatologický výskum dramatických textov do širšieho medzinárodného

kontextu, ostatné príspevky sa zaoberajú skôr jeho čiastkovými aspektmi, vychádzajúc najmä z porovnania originálnych textov so slovenskými variantmi. Tematicky siahajú od antickej drámy (M. Borodovčáková) cez W. Shakespeara

(J. Bžochová-Wild) po autorov 20. storočia – M. Bulgakova (B. Kráľová) a súčasných severských dramatikov L. Noréna a J. Fosého (A. Tašká). Po analytickej časti zaradili editorky E. Janecová a B. Kráľová sériu rozhovorov s poprednými predstaviteľmi slovenského divadelného prekladu, ktoré odhaľujú nielen zážitky a skúsenosti, ale i ťažkosti prekladateľa a dodávajú knihe ľudskú tvár.

Zborník predstavuje po dlhom čase prvý vážnejší pokus o domácu reflexiu prekladania dramatických textov. Hoci prináša množstvo podnetov, jeho pestrý a najmä kolektívny charakter neumožňuje ponoriť sa hlbšie do detailov procesu prekladu. Túto stránku problematiky – pohľad do tvorivej dielne prekladateľa – osvetľuje monografia Juraja Šebesta **Cesta prekladu dlhým dňom do noci** (UKF Nitra 2013), ktorej názov je parafrázou hry amerického dramatika E. O'Neilla. Šebesta v nej čitateľa krok za krokom sprevádza procesom vzniku prekla-

dového textu – štúdiom materiálov o živote autora, recepciou na Slovensku, rozborom textu i hľadaním adekvátneho riešenia. Opiera sa o zásady prekladania dramatických textov, ktoré v našom kontexte snáď ako prvý aj explicitne formuluje. S upozornením na rozdiel medzi prekladom dramatického textu určeným na vydanie a na inscenovanie zdôrazňuje zásadu hovorovosti a zrozumiteľnosti, zásadu sluchovej kontroly či komplementárnosti divadelného textu a hereckej akcie. Neexistuje jediný správny preklad diela. Ako píše Jana Bžochová-Wild

v prvej knižke, jeden môže byť filologicky najpresnejší, druhý expresívnejší, tretí najčastejšie hrávaný, štvrtý najmodernejší, piaty najnovší... A ako ukazuje Juraj Šebesta, aj ten istý prekladateľ môže časom dospieť k presvedčeniu, že na jeho preklade (aj tom už inscenovanom) je stále čo vylepšovať. Ilustruje to rozsiahlymi ukážkami z O'Neillovej hry *Cesta dlhého dňa do noci* (kompletný inscenačný scenár i zredigovaná verzia prekladu sa nachádzajú na priloženom CD).

Publikácie **Preklad a divadlo** a **Cesta prekladu dlhým dňom do noci** sú podnetným čítaním najmä pre mladých prekladateľov zaujímavých sa o oblasť dramatických textov, ktorí prostredníctvom nich môžu nazrieť do kuchyne tým skúsenejším. No nielen pre nich. Priučiť sa môže každý, komu divadlo a preklad aspoň trochu voňajú.

Projekt *Vzdelávanie divadlom* sa realizuje od septembra 2010 do augusta 2013. Jeho celkové výsledky riešitelia prezentovali koncom mája na medzinárodnej konferencii *Vzdelávanie divadlom/byučovanie o divadle*. Viac informácií o projekte aj prehľad vydaných publikácií nájdete na www.vzdelavanie-divadlom.ukf.sk.

Eva Buhnášová

In: Knižná revue, X III roč., 26.6.2013, 2016 B, 15.9.

SLOVENSKO ZAHŔANÍCIE A NOTACIE